

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: Y. B.
státní příslušnost:
t. č. pobytem

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 8. 2020, č. j. OAM-412/ZA-ZA11-ZA22-2020,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou. Ukrajina je totiž na seznamu bezpečných zemí původu. Žalobce s rozhodnutím žalovaného nesouhlasí. Domnívá se, že si žalovaný neshromáždil dostatek podkladů, aby mohl o jeho azylové žádosti řádně rozhodnout. Krajský soud níže vysvětlí, proč tak žalobce namítá nedůvodně.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 20. 1. 2020. Jako důvod uvedl, že ve vlasti má velký dluh. Vznikl tak, že mu A. A. zapůjčil sběratelské poštovní známky. Ty mu poté někdo ukradl z bytu, kde žil. Krádeží vznikla škoda asi 35.000 EUR. A. je podnikatel a kriminálník. Žalobci stále volá a dožaduje se peněz za půjčené známky. Už při pobytu žalobce na Ukrajině na něj vyvíjel nátlak. S krádeží se žalobce na policii neobrátil, protože si myslí, že ukrajinská policie nefunguje. Žalobce se obává, že v krajním případě by jej A. mohl kvůli dluhu i zabít.
3. Žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení informace o zemi původu, konkrétně materiál *Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu* z července 2019 a *Informaci OAMP – Situace na Ukrajině z dubna 2020*. Podle zprávy *Hodnocení Ukrajiny na Ukrajině* obecně nedochází k pronásledování ve smyslu čl. 9 směrnice č. 2011/95/EU, ani k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení, trestům či hrozbě z důvodu svévolného násilí, ač nelze vyloučit, že dochází k dílčím excesům. Od roku 2014 přijala Ukrajina řadu ústavních reforem a přistoupila k mezinárodněprávním závazkům, které zvyšují standard ochrany lidských práv a principů vlády práva. Ukrajina je členem OSN a přistoupila k základním lidskoprávním úmluvám. Ukrajinská vláda také spolupracovala s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky i s dalšími humanitárními organizacemi na poskytování ochrany a pomoci vnitřně přesídleným osobám, uprchlíkům a dalším skupinám. Podle *Informace OAMP* se bezpečnostní situace na Ukrajině po roce 2015 relativně uklidnila. K bezpečnostním incidentům dochází pouze v okolí linie dotyku. Čerkaská oblast, odkud pochází žalobce, je pod kontrolou ukrajinské vlády. K bezpečnostním incidentům tam nyní nedochází.
4. Na základě výpovědi žalobce a obsahu uvedených zpráv žalovaný shledal, že v případě žalobce lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu. Žalobce neměl ve vlasti žádné problémy se státními orgány. Nesdělil žádný azylově-relevantní důvod svého odchodu. Ohledně problémů v souvislosti s dluhem se na nikoho neobrátil s žádostí o pomoc. Měl případně možnost vyhledat vnitřní ochranu u příslušných ukrajinských orgánů.
5. Žalovaný proto shledal naplnění podmínek pro použití § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“). Rozhodnutím ze dne 26. 8. 2020, č. j. OAM-412/ZA-ZA11-ZA22-2020 („rozhodnutí žalovaného“) zamítl žádost žalobce jako zjevně nedůvodnou.

III. Žaloba

6. Žalobce namítá, že domněnka o označení určité země původu jako bezpečné, je vyvratitelná. Žalovaný musí v každém jednotlivém případě zkoumat, zda lze ve vztahu k dotýcnému žadateli danou zemi považovat za bezpečnou. V případě žalobce tomu tak není. Žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních podkladů pro vydání rozhodnutí. Obstaral si pouze jedinou zcela obecnou zprávu, která nemá vazbu na žalobcovy individuální důvody žádosti o mezinárodní ochranu.
7. Při aplikaci konceptu bezpečné země původu sice leží větší část důkazního břemene na žadateli. Neznačená to však, že by se na něj důkazní břemeno kompletně přesunulo a že by žalovaný mohl zcela rezignovat na shromáždění přesných a aktuálních zpráv o zemi původu. I v tomto případě má žalovaný povinnost řádně zjistit skutkový stav. To ale v případě žalobce neudělal.

8. Žalobce navíc svou část důkazního břemene unesl tím, že žalovanému poskytl věrohodnou výpověď. Zároveň uváděl skutečnosti, které mohou mít relevanci minimálně pro udělení doplňkové ochrany. Odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 Azs 50/2014, podle kterého obavy z věřitele (tj. soukromé osoby) mohou mít za splnění dalších podmínek význam z hlediska možného udělení doplňkové ochrany. Poukázal tak na to, že podle judikatury nelze po žadateli vždy požadovat, aby se s žádostí o pomoc nejprve obracel na vnitrostátní orgány. Žalovaný však nezkoumal, zda by se právům žalobce v jeho případě vůbec mohlo dostat efektivní ochrany ze strany ukrajinských orgánů.

IV. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný považuje žalobní námitky za nedůvodné. Námitky žalobce se pohybují pouze v rovině jeho obecného nesouhlasu s rozhodnutím žalovaného. Z této situace nelze tvrdit, že by provedené dokazování bylo nedostatečné. Žalovaný se zabýval všemi okolnostmi případu, obstaral si dostatečně aktuální informace o zemi původu a zdůvodnil, proč žalobci nelze udělit mezinárodní ochranu.

V. Posouzení věci krajským soudem

10. Žalobu podala oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud ve věci rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání. Žalovaný s takovým postupem souhlasil a žalobce na výzvu soudu nevyjádřil svůj nesouhlas.
11. Žaloba *není důvodná*.
12. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, kde: (a) obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu; (b) který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a; (c) který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně *norem týkajících se účinných opravných prostředků*, a (d) který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
13. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 2, rovněž se *neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a*.
14. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je směrnice č. 2013/32/EU („procedurální směrnice“). Ta v bodu 40 preambule uvádí, že *pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za*

bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak. Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto variant (viz § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 24 tohoto ustanovení Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Ukrajinu, s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů. Zařazení Ukrajiny na tento seznam znamená, že Ukrajina (s příslušným teritoriálním omezením) splňuje výše uvedené podmínky pro označení země za bezpečnou podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, který vychází z procedurální směrnice (viz příloha č. I). Žalovaný tedy nemá povinnost tyto podmínky zkoumat jednotlivě ve vztahu ke každé žádosti o mezinárodní ochranu.

15. Z uvedeného vyplývá, že pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. A každý žadatel má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Žadatel tedy musí prokázat, že právě jemu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Obdobné podmínky se u standardních žádostí o mezinárodní ochranu nevyžadují, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Aby žadatel toto důkazní břemeno unesl, musí nejen tvrdit relevantní skutečnosti z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat.
16. Žalobce prvně namítá, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, protože si neobstaral dostatek relevantních informací o zemi původu. V případě použití institutu bezpečné země původu však žalovaný nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu v takovém rozsahu, jako je tomu u plného meritorního přezkumu žádosti. Jak totiž vyplývá z § 16 odst. 3 zákona o azylu, v těchto případech se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl čelit pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. Je proto postačující, pokud žalovaný jako podklad pro vydání rozhodnutí využil pouze zprávy *Hodnocení Ukrajiny* ve spojení s *Informací OAMP*. První z těchto zpráv zdůvodňuje naplnění podmínek pro zařazení Ukrajiny na seznam bezpečných zemí původu. Druhá z nich se věnuje zejména otázkám souvisejícím s aktuální bezpečnostní situací na území jednotlivých oblastí Ukrajiny. Pro naplnění povinnosti žalovaného obstarat si přesné a aktuální informace o zemi původu (viz § 23c zákona o azylu), tyto dvě zprávy, s ohledem na žalobcem uváděné důvody jeho žádosti, postačují.
17. Teprve pokud by žalobce předložil důkazy, že v jeho případě Ukrajinu za bezpečnou zemi považovat nelze, musel by žalovaný shromáždit dodatečné informace, na jejichž základě by hodnotil relevanci těchto důkazů a tvrzení žalobce ve vztahu k jednotlivým důvodům pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobce však žádný takový důkaz nepředložil. Vyvrátit domněnku bezpečnosti Ukrajiny nemohou ani důvody, pro které žalobce žádá o udělení mezinárodní ochrany.

18. Tyto důvody spočívají v obavě žalobce z jednání osoby, které dluží peníze, tedy soukromé osoby. Tyto obavy sice mohou být v určitých případech relevantní z hlediska udělení doplňkové ochrany. Musí však být (mimo jiné) splněna podmínka, že státní orgány by tvrzené ohrožení „podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového ohrožení „pronásledování“, a tedy ani azylový důvod“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, čj. 7 Azs 43/2008-47).
19. V případě bezpečné země původu ovšem platí presumpce dostupnosti vnitřní ochrany (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2007, č. j. 4 Azs 195/2006-149). Možnost využití vnitrostátních právních prostředků ochrany totiž představuje jedno z kritérií pro posouzení státu jako bezpečné země původu. To znamená, že již označením Ukrajiny za bezpečnou zemi původu se vytváří domněnka, že možnost využití vnitrostátních prostředků ochrany existuje. Je pak na žadateli, aby případně tuto domněnku vyvrátil. Žalovaný proto žalobci správně vyčítá, že se před odjezdem z vlasti ani jen nepokusil vyhledat ochranu u příslušných státních orgánů. Subjektivní nedůvěra žalobce v ukrajinskou policii, není objektivním důvodem, pro který nelze trvat na předchozím pokusu žadatele usilovat o ochranu v zemi původu. Obzvláště, pocházeli-li z bezpečné země původu.
20. Judikatura, kterou žalobce cituje v žalobě, se primárně vztahuje na případy, ve kterých pronásledování či vážná újma hrozí ze strany státu a navíc v situacích, ve kterých se nejednalo o bezpečnou zemi původu. Pro jeho případ proto není relevantní. V této situaci žalovaný nemusel blíže zkoumat účinnost vnitrostátně dostupných prostředků nápravy.
21. Lze proto shrnout, že žalobci se v rámci řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany nepodařilo vyvrátit domněnku, podle které je Ukrajina bezpečnou zemí původu. Žalovaný zároveň dostatečně zjistil skutkový stav a žádost žalobce řádně posoudil. Krajský soud se z toho důvodu ztotožňuje se závěrem žalovaného o zjevné nedůvodnosti žádosti žalobce o mezinárodní ochranu.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

22. Krajský soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (§ 60 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. *Pokud kasační stížnost proti tomuto rozsudku nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji odmítne pro nepřijatelnost.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 30. července 2021

Martin Kopa, v. r.

samosoudce